

บทที่ ๕

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

๕.๑. บทสรุป

คัมภีร์สังคีตยวงส์ เป็นคัมภีร์ที่ประพันธ์เป็นภาษาบาลีเล่มแรกในสมัยรัตนโกสินทร์ ผู้ประพันธ์คือสมเด็จพระพิมลธรรม ซึ่งต่อมาได้ดำรงสมณศักดิ์ราชทินนามที่สมเด็จพระวันรัตน์ เนื้อหาในคัมภีร์สังคีตยวงส์ เป็นการกล่าวถึงประวัติการทำสังคายนาตั้งแต่ครั้งที่ ๑ จนถึงครั้งที่ ๙ ในสมัยรัชกาลที่ ๑ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ลักษณะของคัมภีร์ จัดเป็นคัมภีร์ประเภทวังสปกรณ์ คล้ายกับคัมภีร์มหาวงศ์ของลังกา คัมภีร์ชินกาลมาลีปกรณ์ ในสมัยล้านนาและคัมภีร์สัทธัมมสังคหะในสมัยอยุธยาเป็นต้น จัดว่าเป็นงานวรรณกรรมภาษาบาลีที่กล่าวถึงพงศาวดารของพระพุทธศาสนา

คัมภีร์สังคีตยวงส์นี้ มีลักษณะการนำเสนอโดยยึดหลักของธรรมเนียมการประพันธ์คัมภีร์ภาษาบาลีประเภทวังสปกรณ์ ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น ๔ ส่วนก็คือ

- ส่วนนำ
- ส่วนเชื่อมโยงกับเหตุการณ์สมัยพุทธกาลหรือหลังพุทธกาลในอินเดียและลังกา
- ส่วนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในประเทศไทย
- ส่วนจบ

โดยส่วนนำมีเนื้อหากล่าวถึงประณามคาถาและสังเขปกถา ในส่วนของเนื้อเรื่องหลักนั้น เป็นการกล่าวถึงประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา ในประเทศอินเดียลังกาจนมาถึงในประเทศไทย ส่วนจบมีเนื้อหากล่าวถึงประวัติผู้แต่งและความปรารถนาของผู้แต่ง ซึ่งแต่งเป็นรูปของคาถาที่เรียกว่า นิคมคาถา

ในคัมภีร์สังคีตยวงส์นี้ประกอบด้วยคำประพันธ์ ๓ ประเภท คือ ร้อยกรอง ร้อยแก้ว และแบบผสมทั้งร้อยกรองและร้อยแก้ว ซึ่งลักษณะการประพันธ์แบ่งได้ ดังนี้

๕.๑.๑. ลักษณะของวรรณคดีที่เป็นวังสปกรณ์กับคัมภีร์สังคีตยวงส์

วรรณคดีที่เป็นวังสปกรณ์คือวรรณคดีที่กล่าวถึง ตำนาน หรือพงศาวดาร อาจมีคำว่า วงส์ หรือไม่มีอยู่ในชื่อคัมภีร์ก็ได้ คัมภีร์สังคีตยวงส์จัดได้ว่า เป็นวรรณคดีประเภทวังสปกรณ์

เพราะกล่าวถึงเรื่องราวลำดับวงศ์แห่งการทำสังคายนาทั้ง ๙ ครั้ง โดยใช้คำว่า วงศ์ อยู่ในชื่อ คัมภีร์ด้วย และยกการทำสังคายนาเป็นหัวข้อเรื่องหลัก

๕.๑.๒. การใช้ภาษาบาลี

การใช้ภาษาบาลีของสมเด็จพระวันรัตน์ที่ปรากฏในคัมภีร์สังคดียวงศ์ มีรูปแบบที่พิเศษ เฉพาะตน เช่น การใช้สนธิ การใช้ จ ศัพท์ การใช้กริยาอาขยาตและการใช้กริยาภิตก์ ต ปัจจัย ตลอดจนการผูกศัพท์ขึ้นใช้ใหม่ จัดได้ว่าเป็นงานประพันธ์ที่มีคุณค่า และมีความไพเราะทางด้าน ประพันธ์ดังเช่น ในส่วนบทเริ่มต้นที่เรียกว่า ปณามคาถา การใช้สำนวนโวหารต่าง ๆ และอঙ্กการ ทางด้านภาษา เป็นต้น

๕.๑.๓. ในการใช้หลักฐานอ้างอิง

สมเด็จพระวันรัตน์ได้นำเอาเนื้อหาจากคัมภีร์พระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา และคัมภีร์ ประเภทวังสปกรณ์ต่าง ๆ มาปรับปรุง และนำเสนอให้มีความเหมาะสม ในส่วนของเนื้อหาที่ไม่มี ผู้แต่งไว้ ท่านก็แต่งเพิ่มเสริมเข้า เพื่อให้เนื้อหาสมบูรณ์

๕.๒. ขอเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงลักษณะของคัมภีร์สังคดียวงศ์ ซึ่งจัดเป็นคัมภีร์ประเภท วังสปกรณ์ และเป็นคัมภีร์ภาษาบาลีที่ประพันธ์ขึ้นเล่มแรกในสมัยรัตนโกสินทร์ เนื้อหาเป็นการ กล่าวถึงลำดับการทำสังคายนาครั้งที่ ๑-๙ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ถึงการให้ภาษาบาลีและการใช้ หลักฐานอ้างอิง สมเด็จพระวันรัตน์ประพันธ์คัมภีร์สังคดียวงศ์ซึ่งเป็นคัมภีร์ประเภทพงศาวดารโดย ใช้ภาษาบาลีสมควรจะได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้มีความสามารถในด้านการประพันธ์ ผู้วิจัยเห็นว่า

- น่าจะศึกษาถึงอิทธิพลของคัมภีร์สังคดียวงศ์ที่มีผลต่องานประพันธ์ภาษาบาลีในสมัยหลัง
- น่าจะศึกษาวิเคราะห์ลักษณะงานประพันธ์ภาษาบาลีของสมเด็จพระวันรัตน์ทั้งหมด
- น่าจะศึกษาถึงธรรมเนียมงานประพันธ์ภาษาบาลีที่กล่าวถึงการสังคายนา

ถ้ามีการศึกษางานประพันธ์ของสมเด็จพระวันรัตน์ทั้งหมด และเปรียบเทียบคัมภีร์ สังคดียวงศ์กับงานประพันธ์ที่กล่าวถึงการสังคายนา ตามประเด็นดังกล่าวคงจะทำให้เกิดความ สมบูรณ์ในงานประพันธ์ของสมเด็จพระวันรัตน์